

Desktop s logem chameleona

Pryč jsou doby, kdy operační systém Linux byl výsadou serverů a specializovaných pracovišť. Pomalu, ale jistě se začíná zabydlovat i v kancelářích, které až doposud byly doménou operačních systémů Windows. Pomyslnou poslední kapkou, která vychýlí misky vah ve prospěch Linuxu, by mohl být SuSE Linux Desktop 1.0, jehož česká mutace byla před časem uvedena na náš trh.

Pokud se jen trochu orientujete ve světě Linuxu, jméno SuSE pro vás jistě není žádnou novinkou. Produkty z dílny německé společnosti SuSE jsou mezi uživateli Linuxu známy svou uživatelskou přítulností, která si v ničem nezádá s jejich protějšky z Redmondu. Ve společnosti SuSE správně pochopili, že cesta na desktop vede přes všem dobře známé uživatelské rozhraní ve stylu Windows, a tak se jej ve své distribuci snaží co nejvíce uplatnit. Uživatele tak po instalaci čeká pro něj velmi známá pracovní plocha s ikonkami, jejichž význam už dobře zná. Zájemce z české kotliny pak potěší přítomnost silného českého zastoupení, které nabízí uživatelskou podporu v našem jazyce.

Uživatelé z oblasti SOHO a malých kanceláří jsou pro výrobce operačního systému významní, klíčoví jsou však zákazníci z řad velkých podniků a korporací. Ti však mají na operační systém poněkud náročnější požadavky - vedle již zmiňovaného pracovního prostředí požadují možnost centralizované vzdálené správy, podporu práce v síti a především návaznost na již provozovaná řešení. Zde dosud Linux narážel na problém, protože většina firem používá produkty Microsoftu, které, jak známo, otevřeností k ostatním aplikacím příliš nevykukají. Typickou ukázkou je open source protiváha MS Office, OpenOffice. Tato kolekce programů se sice může pyšnit propracovanými importními a exportními filtry pro výměnu dokumentů mezi oběma kancelářskými balíky, stoprocentní kompatibility však "díky" uzavřenosti proprietárního formátu dokumentů používaných v kolekci MS Office samozřejmě nikdy nedosáhne. Proto se firma SuSE u Desktopu pokusila řešit tento problém z druhé strany - uživatele nenutí k používání jiných programů, ale umožní mu používat programy stávající. Ptáte se, jak je to možné? Řešením je využití CrossOver Office 2.0, softwaru založeného na projektu Wine, jehož pomocí lze v Linuxu provozovat aplikace z Windows.

Kromě této možnosti obsahuje SuSE Linux Desktop (dále jen Desktop) podporu pro protokol OpenLDAP (adresářové služby), terminálové klienty pro Windows 2000 Terminal či Citrus ICA a po hardwarové stránce podporu standardů USB 2.0, IEEE 1394 a oblíbených PDA s Palm OS. Uživatelé si (jak už je u SuSE dobrým zvykem) mohou vybrat mezi desktopovými prostředími KDE (ve verzi 3.1.1) a GNOME (verze 2.2), v kanceláři pak mohou provozovat již zmiňovaný OpenOffice (i jeho komerčního bratříčka od Sunu, StarOffice 6.0).

PRAKTICKÉ ZKUŠENOSTI

Musím přiznat, že vzhledem k avizované podpoře běhu aplikací z Windows jsem byl na Desktop hodně zvědavý. Jakožto uživatele SuSE Linuxu verze 8.1 mne kolekce pěti instalačních CD nepřekvapila, to se však už bohužel nedá říci o průběhu instalace. Po technické stránce bylo vše v pořádku, instalační program uživatele doslova vede za ručičku a ještě donedávna kritická tvorba diskového oddílu či instalace zaváděče jsou v této distribuci dílem okamžiku a několika kliknutí myši. Mrzela mne však úroveň překladu - řada hlášení je bohužel stále v angličtině. Tyto lokalizační nedodělky se navíc táhnou jako nit celým produktem, což při jeho vysoké kvalitě zamrzí o to víc.

Instalační program si bez větších problémů poradil i s mojí poněkud netradiční konfigurací (Compaq N1020v), detekoval veškerá rozhraní (např. USB 2.0, IEEE1394) i kombinovanou mechaniku DVD/CD-RW. Kritickou komponentou se stala až grafická karta - zde jsem musel potřebné komponenty aktualizovat z internetu, nezbytný návod je naštěstí k dispozici na FTP serveru SuSE (ovšem bez záruky a v angličtině).

Po úspěšné instalaci a následném restartu se uživatel znalý starších distribucí Linuxu nestačí divit - pryč je doba, kdy byl start systému nerozlučně doprovázen seznamem hlášení o zavádění jednotlivých ovladačů a služeb. U Desktopu je tomu jinak: opět po vzoru Windows se na obrazovce objeví logo - v tomto případě stylově modrý chameleon - se stručnou informací o startování systému. Uživatel je tak pomalu připravován na to, že v případě této distribuce se mu výrobce bude snažit řadu (pro běžnou práci nepotřebných) informací schovat, díky čemuž nebude zbytečně rozptylován. Poté nás už přivítá prostředí KDE, které je pro uživatele uvyklého Windows jako stvořené: dolní pruh obrazovky je vyhrazen pro lištu určenou pro spouštění programů a přepínání úloh, na ploše najdeme známé ikony Koš a Lokální

počítače (podpora protokolu SMB je u SuSE samozřejmostí) či nezbytné zástupce pro původní diskové oddíly FAT32 či NTFS.

Pro komfortní surfování na internetu nabízí Desktop prohlížeč Mozilla, práci na lokální síti ulehčuje již zmiňovaná podpora protokolu SMB. Díky tomu lze snadno sdílet soubory s ostatními uživateli a nezáleží, zda používají Desktop, nebo Windows - pro přístup k ostatním počítačům stačí poklepat na ikonku Lokální počítače a procházet sítí stejně, jako jsme uvyklí z Windows. Podobně i konfigurace sdílení souborů si vzala inspiraci od vývojářů z Redmondu - dialogové okno pro nastavení parametrů sdílení jako by vypadlo z oka svému protějšku ve Windows.

Distribuce SuSE Linux se staly populární i díky uživatelsky velmi přívětivému nástroji pro konfiguraci systému. Yast2 (Yet Another Setup Toolkit) je v této verzi samozřejmě taktéž integrován a uživatel se tak díky jeho přítomnosti nemusí pouštět do - pro Linux tradiční - manuální editace konfiguračních souborů. Pomocí tohoto nástroje lze kromě konfigurace jednotlivých hardwarových komponent provádět aktualizaci systému z internetu, přidávat jednotlivé balíčky z instalačních CD či nastavovat bezpečnostní politiku systému - vše v přehledném grafickém rozhraní, v případě nouze (resp. pro slabší konfigurace) je k dispozici taktéž textová verze.

MS OFFICE POD LINUXEM

Díky integraci produktu CrossOver Office verze 2.0 se uživatelům otevírá možnost provozu některých aplikací z prostředí MS Windows.

Zde bych zdůraznil slovo "některých", protože u všech se bezproblémově spuštění zatím bohužel nepodaří. Výrobce garantuje provoz těch nejznámějších: MS Office verze 97, 2000, XP, Lotus Notes či Visio. Teoreticky lze nainstalovat i dosud nepodporované aplikace, jejich provoz však může vykazovat nestabilní chování. To mohu potvrdit i z vlastní zkušenosti: instalace (zatím nepodporované) aplikace Macromedia HomeSite 5 se sice podařila, smysluplná práce s touto aplikací však byla v podstatě nemožná - program nekorektně zobrazoval nástrojovou lištu a k řadě funkcí tak vůbec nebylo možné přistupovat. Seznam podporovaných aplikací se však neustále rozšiřuje, a tak je možné, že už třeba za několik týdnů bude na webových stránkách výrobce k dispozici update, který tyto problémy vyřeší.

V případě lokalizované kolekce programů MS Office 2000 se s problémy nesečkáte. Instalace proběhne bez sebemenších problémů, včetně instalace Internet Exploreru a restartu PC (zde pouze simulovaného). Do systému jsou dokonce doplněny příslušné asociace se souborovými typy, díky čemuž lze aplikace rodiny MS Office spouštět pouhým poklepáním na žádaný dokument ve správci souborů Konqueror. Jak můžete vidět z příložených obrázků, prostředí jednotlivých programů je k nerozeznání od jejich protějšků ve Windows, taktéž práce s naší národní abecedou je bez problémů. Samotný přístup k souborům je řešen prostřednictvím virtuálního disku, linuxový oddíl je namapován přes speciální diskovou jednotku, přes kterou se díky již zmiňovaným zástupcům lze zpětně dostat i k ostatním oddílům typu FAT32, jsou-li k dispozici.

VERDIKT

Po počátečním nespěšném přešlapování se producenti linuxových distribucí pustili do boje s majoritní platformou opravdu tvrdě a SuSE Linux Desktop je toho důkazem. Snadná instalace, konfigurace i následná práce se systémem už mohou směle konkurovat Windows, takže mnoho firem a institucí jistě bude uvažovat o tom, zda už přece jen nepřejdou na jinou platformu. SuSE se tento přechod snaží ulehčit, jak jen to jde, vrcholem je podpora běhu aplikací Microsoftu přímo pod Linuxem. IT manažeři se tak už konečně nebudou moci vymlouvat na datovou nekompatibilitu, dokumenty bude možné (bez problémů a stabilně) editovat i pod Linuxem. Spojí se tak výhody obou systémů - snadná centralizovaná správa linuxových stanic a uživatelská oblíbenost kancelářských aplikací Windows. Uživatelé se díky tomu snad už konečně naučí základům práce v Linuxu a možná není dalek den, kdy skončí nadvláda MS Office a na jeho místo nastoupí jeho open source protiváha, OpenOffice.

Pro úplnou náhradu kancelářského balíku Microsoftu však budou muset autoři ještě trochu zapracovat - v řadě podniků je základním kamenem komunikační infrastruktury MS Exchange Server, což bohužel popisovanou distribucí značně znevýhodňuje. Integrovaný klient elektronické pošty Kmail odmítá s produktem Microsoftu komunikovat, a tak uživatelé nezbývá nic jiného, než alespoň v případě Outlooku zůstat u kolekce MS Office. Řešením by v tomto případě mohla být integrace programu Ximian Evolution, který díky komerčně šířené komponentě Ximian Connector nabízí možnost napojení na MS Exchange Server 2000 a tím i bezproblémovou komunikaci s ostatními uživateli tohoto groupwarového řešení na platformě Windows.

Shrnu-li zkušenosti z provozu, docházím k závěru, že k naprosté dokonalosti této distribuce bohužel ještě něco chybí. Pominu-li v případě Linuxu už notoricky známé problémy s ovladači pro některé hardwarové komponenty (zde se však už blýská na lepší časy), mnohá nepříjemná překvapení uživatelé připravili lokalizátoři české verze. Už při instalaci se objevuje řada nepřeložených hlášení, o samotném

systemu ani nemluvě. Typickou ukázkou je obdoba nabídky Start známé z Windows, kde vedle sebe najdeme položky Aplikace i Documents. Na odstranění tohoto problému se však podle vyjádření českého zastoupení pracuje, takže se (jak pevně doufám) nemusíme v další verzi podobných zmatků obávat.

Celkově se mi však SuSE Linux Desktop líbil a doporučuji jej přinejmenším k vyzkoušení. Myslím, že pro řadu uživatelů se stane přelomovou distribucí, která je svými kvalitami přesvědčí o správnosti přechodu na platformu open source operačního systému.

Petr Vostrý

SUSE LINUX DESKTOP 1.0

Linuxová distribuce orientovaná na desktopové použití.

Minimální požadavky procesor Intel nebo AMD, 64 MB RAM, 2 GB na HD

Výrobce SuSE Linux, Norimberk, Německo

Poskytl SuSE ČR, Praha

Cena 18 100 Kč včetně DPH (5 klientských licencí)